

Medlingsinstitutets årsredovisning för år 2017

Innehållsförteckning

Resultatredovisning	3
1. Inledning	3
2. Medling i arbetstvister	3
2.1 Central medlingsverksamhet	4
2.2 Lokal medlingsverksamhet	6
2.3 Tillsyn av medlare	8
2.4 Antal förlorade arbetsdagar på grund av konflikt 2017	9
2.5 Medlingsinstitutets prestationer – medling i arbetstvister	10
3. Analys och information	11
3.1 Samråd och överläggningar med arbetsmarknadens parter.....	11
3.2 Konferenser och seminarier	11
3.3 Publikationer	12
3.4 Publiceringar på webbplatsen och övriga informationsinsatser	13
3.5 Avrapporterade uppdrag.....	14
3.6 Medlingsinstitutets prestationer – Analys och information.....	14
3.7 Statistik över löneutvecklingen i Sverige.....	16
3.8 Kommentarer om analys- och informationsverksamheten under 2017.....	18
4. Kompetensutveckling	19
4.1 Analys av kompetensbehovet.....	19
4.2 Åtgärder för att säkerställa rätt kompetens och uppföljning av myndighetens mål för 2017	20
4.3 Bedömning.....	20
4.4 Mål för kompetensförsörjningen 2018–2019.....	21
5. Verksamhetens kostnader och intäkter 2015–2017	21
Finansiella dokument	22
RESULTATRÄKNING	22
BALANSRÄKNING	23
ANSLAGSREDOVISNING	24
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	25
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	30

Resultatredovisning

1. Inledning

Medlingsinstitutet är en myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet och har i uppdrag att verka för en väl fungerande lönebildning, att ansvara för medling i arbetstvister och att vara statistikansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken.

Medlingsinstitutets verksamhet kan delas in i två områden:

- Medling i arbetstvister
- Analys och information

De viktigaste uppgifterna samt de återrapporteringskrav som myndigheten har enligt sin instruktion och regleringsbrevet för 2017 redovisas och kommenteras under respektive verksamhetsområde.

Myndighetens viktigaste prestationer presenteras för verksamhetsområdet Medling i arbetstvister i avsnitt 2.5 och för verksamhetsområdet Analys och information i avsnitt 3.6.

För en mer utförlig beskrivning av bland annat löneutveckling, jämställdhet, avtalsförhandlingar och arbetsmarknadslagstiftning under 2017 hänvisas till Medlingsinstitutets årsrapport ”Avtalsrörelsen och lönebildningen 2017”. Den publicerades i februari 2018 och finns tillgänglig på Medlingsinstitutets webbplats www.mi.se/arsrapport.

2. Medling i arbetstvister

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet ansvara för medling i tvister på arbetsmarknaden. Medlingsinstitutet förordnar medlare vid arbetstvister dels på *central nivå*, när en arbetsgivarorganisation och en arbetstagarorganisation förhandlar om löner och allmänna anställningsvillkor, dels på *lokal nivå*, mellan arbetstagarorganisationer och enskilda oftast oorganiserade arbetsgivare.

Ur Medlingsinstitutets regleringsbrev för 2017:

Medlingsinstitutet ska rapportera antalet medlingsärenden på såväl central som lokal nivå.

För **centrala ärenden** redovisas antalet anmälda tvister, tvister där varsel lagts, tvister där medlare förordnats, utlösta konflikter samt antalet ärenden där institutet har utsett medlare utan samtycke från parterna.

För **lokala ärenden** redovisas antalet ärenden.

För **samtliga ärenden** redovisas antalet förlorade arbetsdagar på grund av konflikt.

Medlingsinstitutet ska kommentera insatser och prestationer samt redovisa en bedömning av hur egna insatser respektive yttre faktorer påverkat utfallet.

2.1 Central medlingsverksamhet

Kort om avtalsrörelsen 2017

Avtalsrörelsen 2017 var omfattande. Under året tecknades 497 nya kollektivavtal om löner och allmänna villkor. Avtalen omfattade cirka 2,3 miljoner anställda. Kollektivavtalen inom industrin, som träffades den 31 mars 2017, innebar en treårig avtalsperiod med ökade arbetskostnader om 6,5 procent. Dessa avtal utgjorde därefter den kostnadsmässiga norm som kom att gälla för de övriga avtal som tecknades under året. Omfattningen av varsel, stridsåtgärder och medlingsärenden i förbundsförhandlingar under 2017 var avsevärt mindre än tidigare år med avtalsrörelser av motsvarande storlek.

Medling, varsel och stridsåtgärder

Medlingsinstitutet utsåg under 2017 särskilda medlare i 15 ärenden mellan förbundsparter. I ett fall beslutades om medling efter gemensam begäran från parterna, i övriga fall förelåg varsel om stridsåtgärder.

Utvecklingen av antalet medlingsärenden, varsel och stridsåtgärder på central nivå under perioden 2007–2017 beskrivs i **tabell 2.1**.

Tabell 2.1 Medlingsärenden på central nivå 2007–2017

År	Ärenden	Tvister där varsel lagts	Tvister där medlare förordnats	Tvister där medlare förordnats utan samtycke	Tvister med utlösta konfliktåtgärder
2007	33	22	30	0	5
2008	9	8	9	0	7
2009	6	4	6	0	1
2010	28	16	27	0	7
2011	10	9	10	0	4
2012	23	19	23	0	6
2013	25	19	25	0	7
2014	7	5	6	0	2
2015	2	2	2	0	1
2016	20	24*	27**	0	7
2017	15	15	16***	0	1

* I Medlingsinstitutets årsrapport för 2016 anges 25 tvister med varsel. Det inbegriper en tvist inom industrin, i vilken Medlingsinstitutet inte utsåg medlare.

** Siffran står för de 24 tvisterna där varsel lagts samt de tre tvister där Medlingsinstitutet utsåg medlare på parternas begäran.

*** Två av tvisterna lades samman i ett ärende, varför det blev 15 ärenden totalt.

Källa: Medlingsinstitutet (W3D3)

I två tvister svarade arbetsgivarsidan med varsel om lockout. Ingen strejk eller lockout löstes ut under avtalsrörelsen 2017. Stridsåtgärder bröt ut i endast en tvist, den mellan Almega Tjänsteförretagen och Seko, Service- och kommunikationsfacket. Parterna tvistade om ett nytt kollektivavtal för skärgårdstrafik. Stridsåtgärderna bestod i nyanställningsblockad och förbud mot inhyring/bemannning på ett antal utvalda företag.

Avtal om förhandlingsordning – varsel och stridsåtgärder 2017

På områden med avtal om förhandlingsordning utser parterna själva sina medlare. Inga varsel om stridsåtgärder lades på dessa avtalsområden under 2017. I ett fall tillsattes medlare. Det gällde en tvist i förhandlingarna om ett nytt kollektivavtal mellan Svenska Kyrkans Arbetsgivarorganisation (Skao) och Kyrkans Akademikerförbund (KyrkA). Tvistefrågorna rörde särskilt avtalets arbetstidsbestämmelser för präster. Parterna begärde hjälp av medlare för att nå en överenskommelse. Den 30 november kom parterna överens om ett nytt kollektivavtal.

Avtal om förhandlingsordning – inga förändringar under 2017

Enligt sin instruktion ska Medlingsinstitutet registrera avtal om förhandlingsordning, efter ansökan av kollektivavtalsparterna.

Inga förändringar skedde beträffande dessa avtal under 2017. Antalet förhandlingsordningsavtal uppgår fortsatt till 15.

Kommentarer om central medlingsverksamhet under 2017

Av cirka 500 avtalsförhandlingar under 2017 lades alltså varsel om stridsåtgärder i 15. Antalet tvister med varsel och antalet medlingsärenden under året var lägre än under tidigare större avtalsår sedan år 2000.

På den fackliga sidan var något LO-förbund part i samtliga tvister med varsel. Seko, Service- och kommunikationsfacket och Fastighetsanställdas Förbund var part i flest tvister. På arbetsgivarsidan var något av Almegas förbund part i 11 av tvisterna med varsel.

Stridsåtgärder utlöstes i endast en tvist och bestod i blockadåtgärder. Ingen strejk eller lockout löstes ut i avtalsrörelsen, vilket innebär att inga arbetsdagar gick förlorade enligt det etablerade sättet att räkna förlorade arbetsdagar. Det är första gången sedan Medlingsinstitutet inrättades som inga arbetsdagar har förlorats på grund av strejk eller lockout under ett år med en större avtalsrörelse.

I åtta av Medlingsinstitutets 15 medlingsärenden var de fackliga kraven om en låglönesatsning, i vart fall inledningsvis, den huvudsakliga tvistefrågan. Svenskt Näringsliv och berörda medlemsorganisationer ansåg att den av LO-förbunden krävda låglönesatsningen skulle rymmas inom kostnadsmärket 6,5 procent på tre år. Eventuella merkostnader på grund av låglönesatsningen krävde därmed kostnadsbesparingar i de allmänna villkoren eller på annat sätt. LO-förbunden å sin sida hävdade att de överenskommelser som hade träffats inom industrin innebar ett kostnadsmärke på 6,5 procent samt därutöver ett utrymme för låglönesatsningar, vilket innebar att den faktiska avtalskostnaden kunde variera från område till område beroende på lönestrukturen på det aktuella avtalsområdet. Kostnader utöver 6,5 procent på grund av låglönesatsningar skulle enligt den fackliga sidan följaktligen inte ”betalas” med kostnadsbesparingar i andra avseenden.

Överlag har tvisterna om löneökningarnivåer under senare års avtalsrörelser främst handlat om huruvida avräkningar ska göras för olika löneyrkandens merkostnader i förhållande till det satta ”industrimärket” och i så fall vilka dessa ska vara. Mer ”renodlade” tvister om nivåer är alltså tämligen ovanliga och sett på det sättet är följsamheten med industrimärket därmed betydande.

2.2 Lokal medlingsverksamhet

För medling i lokala tvister hade Medlingsinstitutet under 2017 *fyra* fasta medlare förordnade med varsitt geografiskt verksamhetsområde. De fasta medlarna handlägger i första hand tvister mellan enskilda oorganiserade arbetsgivare och fackliga organisationer där den fackliga organisationen kräver att företaget ska träffa kollektivavtal, s.k. hängavtal.

År 2001 var sex fasta medlare knutna till Medlingsinstitutet, 2008 minskades antalet till fem och sedan 2012 har fyra personer uppdrag som fast medlare.

Medling, varsel och stridsåtgärder

Antalet *nya* ärenden under 2017 uppgick till fyra. Det är det lägsta antal nya lokala medlingsärenden sedan Medlingsinstitutets inrättande. Endast ett av de nya ärendena var en avtalstvist, dvs. en tvist om tecknande av kollektivavtal. I **tabell 2.2** redovisas förändringarna i antal nya ärenden sedan 2006 med en uppdelning mellan avtalstvister, Sveriges Arbetares Centralorganisationens (SAC) Syndikalisternas tvister och övriga ärenden.

Tabell 2.2 Ärendefördelning åren 2006–2017

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avtalstvister	102	44	13	18	17	12	16	17	27	25	11	1
varav LO-förbund	98	43	12	16	16	8	13	11	20	21	6	1
TCO-förbund	--	--	--	--	1	2	2	4	6	--	--	--
Saco-förbund	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Övriga*	3	1	1	2	--	2	1	2	1	4	5	--
SAC	36	37	55	45	45	33	15	14	8	4	7	2
Övriga ärenden**	--	2	--	5	--	1	1	--	--	1	1	1
TOTALT	138	83	68	68	62	46	32	31	35	30	19	4

* I huvudsak Svenska Hamnarbetarförbundets avdelningar.

** I huvudsak varsel från organisationer utanför etablerade fackförbund. De tvister som 2015 och 2016 sorterats in i denna kategori avser Svenska Hamnarbetarförbundets tvister om utbetalning av lön.

Källa: Medlingsinstitutet (W3D3)

Den nya avtalstvist som pågick under 2017 var en tvist där IF Metall krävde att få teckna ett hängavtal med ett verkstadsföretag. Stridsåtgärder i form av blockad mot nyanställningar, inhyrning och övertid löstes ut och pågick i nästan fyra månader.

Därutöver fortsatte den sedan 2016 (och även tidigare) pågående konflikten i Göteborgs hamn mellan Svenska Hamnarbetarförbundets avdelning 4 och bolaget APM Terminals Gothenburg AB som driver containerterminal i hamnen. På parternas gemensamma begäran utsåg Medlingsinstitutet medlare i tvisten i november 2016.

Med undantag för några dagar i början av januari och början av mars pågick avdelningens stridsåtgärder i princip hela det första halvåret 2017 innan den sista stridsåtgärden avslutades den 30 juni (sammantaget cirka 160 kalenderdagar). Merparten av dagarna med fackliga stridsåtgärder var olika slags blockadåtgärder (blockad mot övertid, nyanställningar m.m.).

Strejk varslades vid två tillfällen, men endast en av dem löstes ut och pågick under en dag. Förutom de ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenserna för bolaget och dess kunder liksom för näringslivet och samhället mer allmänt uppskattas att 2 405 arbetsdagar gick förlorade i konflikten. Av dessa berodde 164 dagar på strejken i januari och 2 241 på den lockout som bolaget löste ut och som pågick under perioden mitten av maj t.o.m. juni.

Under medlingens gång lades två hemställningar till parterna, som båda två accepterades av bolaget men avvisades av avdelningen. Medlarna konstaterade i början av juli att det saknades förutsättningar för att lägga ytterligare någon hemställan då stöd för det tänkta innehållet i en sådan inte kunde påräknas från bägge parter. Medlarna begärde mot den bakgrunden hos Medlingsinstitutet att bli entledigade från uppdraget. Medlingsinstitutet fattade den 14 juli beslut om att avsluta medlingen.

På lokal nivå förlorades också 15 arbetsdagar i en tvist med en SAC-förening på den fackliga sidan.

Av **tabell 2.3** framgår att inget medlingsärende under 2017 gällde utländska entreprenadföretag. Inte heller några av tvisterna gällde tecknande av avtal med bekvämlighetsflaggade fartyg.

Tabell 2.3 Avtalstvister 2006–2017

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal tvister	102	44	13	18	17	12	16	17	27	25	12*	2**
varav fartyg	7	5	1	4	2	1	3	2	4	3	0	0
varav utländska företag	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* De under 2016 elva nya avtalstvister samt den av Livsmedelsarbetareförbundet under 2015 varslade åtgärden.

** Den under 2017 nya avtalstvisten samt den tvist i hamnen i Göteborg som bröt ut 2016 och fortsatte 2017.

Källa: Medlingsinstitutet (W3D3)

Kommentarer om lokal medlingsverksamhet under 2017

Från toppnoteringen 2006 med 102 avtalstvister minskade antalet till 44 tvister 2007. Därefter har avtalstvister varit färre än 20 per år med en viss uppgång under 2014 och 2015. Antalet nya lokala tvister, inklusive avtalstvister, under 2017 var alltså rekordlåg.

För att få en uppfattning om hur arbetsmarknaden fungerar bör antalet medlingsärenden ställas i relation till det totala antalet nya kollektivavtal som under ett år träffas mellan enskilda arbetsgivare och fackliga organisationer. Medlingsinstitutet uppskattar att cirka 14 630 kollektivavtalsanslutningar har kommit till stånd under året. Detta ska jämföras med hur många varsel som utfärdades under året för att få till stånd kollektivavtal. Som nämnts utfärdades varsel i två avtalstvister under år 2017. I båda dessa tvister verkställdes stridsåtgärder. I en av tvisterna med utbrutna stridsåtgärder, den med Svenska Hamnarbetareförbundets avdelning 4 som facklig part, har dessutom arbetsgivaren redan ett kollektivavtal för verksamheten.

Varsel och stridsåtgärder för att åstadkomma kollektivavtal är alltså undantag. En försvinnande liten del av avtalsbundenheten åstadkoms genom varsel, stridsåtgärder och medling. I likhet med tidigare år kan den svenska arbetsmarknaden med avseende på strävan att åstadkomma kollektivavtalsbundenhet för enskilda arbetsgivare betraktas som i det närmaste konfliktfri.

Det kan noteras att trots stora avtalsrörelser två år i följd avviker inte antalet hängavtalsteckningar på något nämnvärt sätt från de antal hängavtal som tillkommit under tidigare år.

Att förekomsten av konflikter på lokal nivå totalt sett är låg hindrar inte att enskilda sådana konflikter kan skapa mycket stora negativa konsekvenser både i och utanför det konfliktdrabbade företaget eller verksamheten. Konflikten i Göteborgs hamn är ett sådant exempel.

SAC:s varsel och stridsåtgärder syftar inte till att åstadkomma kollektivavtal. Dessa varsel och stridsåtgärder är därför inte relevanta för att beskriva hur arbetsmarknaden fungerar i det avseende som nu diskuteras.

Trots det minskande antalet lokala ärenden bedöms dimensioneringen av den lokala medlingsverksamheten tills vidare motsvara det behov som finns av denna typ av medlingsinsatser.

2.3 Tillsyn av medlare

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet ha tillsyn över de medlare som förordnats enligt förordningen (1976:826) om arbetstvister. Enligt denna förordning kan en medlare förordnas av Medlingsinstitutet på ett fast medlingsuppdrag (fast medlare) eller för medling i en viss uppkommen arbetstvist (särskild medlare). Medlarna står under tillsyn av Medlingsinstitutet. Av förordningen framgår vidare att närmare föreskrifter om medlarnas verksamhet meddelas av Medlingsinstitutet.

Medlingsinstitutet har för 2017 förordnat fyra *fasta medlare* med ansvar för varsitt geografiskt distrikt. De har ett månatligt arvode. Tillsyn sker genom att medlarna efter varje avslutat ärende skickar in en rapport där deras åtgärder redovisas liksom resultatet i ärendet. Vidare kallas de fasta medlarna minst en gång om året till ett seminarium hos Medlingsinstitutet för genomgång av olika rutiner och diskussion om gemensamma frågor.

För ett av de lokala medlingsärendena under 2016 och 2017, nämligen konflikten i Göteborgs hamn, beslutade Medlingsinstitutet om särskilt förordnade medlare. Institutet stod i regelbunden kontakt med dessa medlare under medlingen och har efter medlingens avslutande gått igenom medlingsarbetet med medlarna.

Särskilda medlare utses bland en grupp bestående av ett trettiotal personer. Tillsynen består i kontinuerlig kontakt med medlarna under medlingen. Efter avslutat uppdrag lämnas en skriftlig rapport, vilken som regel är en detaljerad redogörelse över medlingen och medlarnas åtgärder. Medlingsinstitutet har tagit fram riktlinjer för redovisning av medlingsuppdrag och ersättning till särskilt förordnad medlare (generaldirektörens beslut 11/2015, dnr 2015/98).

Medlingsinstitutets tillsyn av de särskilda medlarna sker i efterhand genom granskning av rapporten och genom samtal med medlarna efter avslutat uppdrag. Medlarna bjuds även in till Medlingsinstitutets konferenser och seminarier. Dessutom ordnar myndigheten regelbundet särskilda medlarseminarier.

2.4 Antal förlorade arbetsdagar på grund av konflikt 2017

Totalt förlorades 2 570 arbetsdagar under år 2017 på grund av konflikter på arbetsmarknaden, den absoluta merparten av dessa i konflikten i Göteborgs hamn (se **tabell 2.4**).

Tabell 2.4 Förlorade arbetsdagar 2007–2017
(både lovliga och olovliga konflikter ingår)

År	Förlorade arbetsdagar
2007	13 666
2008	106 801
2009	1 560
2010	28 892
2011	254
2012	37 072
2013	7 084
2014	3 450
2015	234
2016	10 417
2017	2 570

Anmärkning: En arbetsmarknadskonflikts omfattning redovisas i antalet hela förlorade arbetsdagar. Det betyder t.ex. att en strejk av tio personer under en halv dag räknas om till fem hela dagar.

Konfliktstatistiken över förlorade arbetsdagar grundas inte på några exakta uppgifter. Medlingsinstitutet samlar in uppgifter genom kontakter med berörda parter för besked om i vilken omfattning konfliktersättning har utbetalats. Medlingsinstitutets kännedom om olovliga konflikter grundas i första hand på uppgifter i massmedia.

Källa: Medlingsinstitutet

Lovliga arbetsnedläggelser

Föbundsförhandlingar

Under avtalsrörelsen 2017 förlorades inga arbetsdagar på grund av arbetsnedläggelse.

Lokala tvister

I regionala tvister förlorades 2 420 arbetsdagar.

APM Terminals Gothenburg AB / Svenska Hamnarbetarförbundet, Avdelning 4

Strejk under en dag och lockout under 42 dagar

- Antal arbetstagare: cirka 320
- Antal förlorade arbetsdagar: 2 405

Systembolaget AB / Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC)

Strejk vid tre tillfällen

- Antal arbetstagare: 3
- Antal förlorade arbetsdagar: 15

Olovliga stridsåtgärder

Strejk under cirka 3 dagar vid Reno Norden AB

- Antal arbetstagare: cirka 50
- Antal förlorade arbetsdagar: cirka 150

Medlingsinstitutet har normalt inga uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna för direkt eller indirekt berörda företag till följd av stridsåtgärder på arbetsmarknaden. I årsrapporten för 2017 (avsnitt 6.3.3) ges en övergripande beskrivning av konsekvenserna i olika avseenden av konflikten i Göteborgs hamn.

2.5 Medlingsinstitutets prestationer – medling i arbetstvister

I detta avsnitt redovisas Medlingsinstitutets prestationer under 2017 för verksamhetsområdet Medling i arbetstvister.

Av **tabell 2.5** framgår Medlingsinstitutets prestationer under 2017 för *den centrala medlingsverksamheten*.

Tabell 2.5 Prestationer – Central medlingsverksamhet 2015–2017

År	Antal träffade kollektivavtal på arbetsmarknaden*	Antal tvister där medlare förordnats av MI	Andel avtalsförhandlingar som gått till medling (procent)	Kostnad** (tkr)
2015	40	2	5	578
2016	500	27	5	3 926
2017	497	16	3	2 142***

* Antal träffade kollektivavtal ska ses som en ungefärlig siffra.

** Avser kostnaden för den centrala medlingsverksamheten, bl.a. arvoden till medlare, resekostnader, seminarier som MI har ordnat för medlare, medlarnas deltagande i MI:s övriga seminarier och konferenser, exkl. kostnad för arbetstiden för myndighetens egen personal samt myndighetens OH-kostnader. Medlingsverksamheten är till sin natur sådan att den inte går att skilja från MI:s löpande verksamhet på ett tillförlitligt sätt. Det finns t.ex. både formella och informella kontakter och en uppskattning av antalet arbetstimmar för personalen och OH-kostnader skulle bli så översiktlig att den inte skulle ge en rättvisande bild.

*** För ett av de lokala medlingsärendena under 2016 och 2017, nämligen konflikten i Göteborgs hamn, beslutade Medlingsinstitutet om särskilt förordnade medlare. Kostnaden för den medlingen (2017) ingår i den här tabellen även om den i övrigt redovisas i avsnitt 2.2, Lokal medlingsverksamhet.

Källa: Medlingsinstitutet (Avtalsdatabas, W3D3, Agresso)

Medlingsinstitutet har valt att som prestation redovisa det totala antalet träffade kollektivavtal på arbetsmarknaden i relation till antalet tvister där myndigheten har förordnat medlare.

Det är inte meningsfullt att jämföra kostnaderna mellan de enskilda medlingsuppdragen då inget uppdrag är det andra likt. Det finns stora variationer bland annat beroende på hur lång tid ett medlingsuppdrag tar. Även parterna och avtalen är olika från år till år.

Antalet tvister där medlare förordnats varierar mellan åren på grund av att vissa år är stora avtalsår då stora delar av arbetsmarknaden förhandlar om nya kollektivavtal. Under de åren förordnar Medlingsinstitutet medlare i fler ärenden och därmed blir också kostnaden högre för medlingsverksamheten. Åren mellan de stora avtalsåren är siffran naturligtvis lägre både för antalet medlingsärenden och för Medlingsinstitutets kostnad då det endast är en mindre del av arbetsmarknaden som förhandlar om nya kollektivavtal.

Tabell 2.5 visar att både åren 2016 och 2017 var omfattande avtalsår vad gäller antalet träffade kollektivavtal på arbetsmarknaden. Antalet tvister där medlare förordnats av Medlingsinstitutet var dock lägre under 2017 än under tidigare större avtalsår. År 2015 var ett mellanår i avtalsammanhang då både antalet träffade avtal och medlingar liksom myndighetens kostnad för denna verksamhet var mycket lägre än 2016 och 2017.

3. Analys och information

Som en del i uppdraget att verka för en väl fungerande lönebildning bedriver Medlingsinstitutet en omfattande analys- och informationsverksamhet som redovisas och kommenteras i detta kapitel.

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet verka för en väl fungerande lönebildning. Detta sker bl.a. genom att:

- samråda med parterna om de samhällsekonomiska förutsättningarna för avtalsförhandlingar samt utifrån de rapporter om samhällsekonomin som Konjunkturinstitutet upprättar uppmärksamma lönebildningsproblem
- tillvarata och upprätthålla den samsyn som finns på arbetsmarknaden om den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll
- analysera löneutvecklingen från ett jämställdhetsperspektiv och vid överläggningar med arbetsmarknadens parter peka på vikten av att de centrala kollektivavtalen konstrueras så att de främjar de lokala parternas arbete med jämställda löner

Ur Medlingsinstitutets regleringsbrev för 2017:

- Medlingsinstitutet ska redovisa och kommentera sina insatser i form av information till parter och allmänhet samt andra aktiviteter som vidtagits för att främja en väl fungerande lönebildning.
- Härvid ska Medlingsinstitutet redovisa en bedömning av hur egna insatser respektive yttre faktorer påverkat utfallet.

3.1 Samråd och överläggningar med arbetsmarknadens parter

Medlingsinstitutet har inför och under avtalsrörelsen 2017 haft ett trettiotal möten med olika partsorganisationer för att uppmärksamma parterna på de samhälls-ekonomiska förutsättningarna samt vikten av den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll. Parterna har också redovisat sina synpunkter och tidsplaner inför avtalsrörelsen 2017 för Medlingsinstitutet.

3.2 Konferenser och seminarier

Konferenser och seminarier är några av Medlingsinstitutets viktigaste verktyg i arbetet med att verka för en väl fungerande lönebildning. De externa kontakterna är viktiga också för andra delar av Medlingsinstitutets verksamhet till exempel när det gäller kvalitetssäkring och utveckling av den lönestatistik som Medlingsinstitutet är ansvarig myndighet för.

Under 2017 har Medlingsinstitutet arrangerat flera konferenser och seminarier med skilda teman för arbetsmarknadens parter, medlare, ekonomer, statistiker och massmedia. Även representanter för Konjunkturinstitutet, Riksbanken, affärsbankerna, forskarvärlden, Industrins ekonomiska råd samt Regeringskansliet har deltagit.

- Presskonferens om årsrapporten (20 februari)
- Konferens för arbetsmarknadens parter om årsrapporten ”Avtalsrörelsen och lönebildningen 2016” (21 februari)
- Seminarium för särskilda medlare (4 april)
- Presskonferens om lönestrukturstatistik för hela ekonomin 2016 och om rapporten ”Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2016 – Vad säger den officiella lönestatistiken?” (20 juni)
- Statistikintressentmöte (20 juni)
- Seminarium ”Fakta och funderingar om löneskillnaden mellan kvinnor och män” (6 juli)
- Seminarium för särskilda medlare (7 september)
- Dialogmöte om kartläggningen av arbetsmarknadskonflikter (13 september)
- Konferens om samhällsekonomiska förutsättningar för lönebildningen (16 oktober)
- Seminarium för särskilda medlare (20 november)
- Statistikintressentmöte (5 december)
- Seminarium för fasta medlare (11 december)

3.3 Publikationer

Årsrapporten Avtalsrörelsen och lönebildningen

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet årligen upprätta en rapport om löneutveckling, jämställdhet, avtalsförhandlingar och arbetsmarknadslagstiftning. 2017 års rapport publicerades i februari 2018 vid en presskonferens. Rapporten presenterades även för arbetsmarknadens parter vid en särskild konferens.

Rapporten om Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2016 – Vad säger den officiella lönestatistiken?

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet också upprätta en årlig rapport om den årsvisa lönestatistiken. I juni 2017 presenterades den årliga lönestrukturstatistiken för hela ekonomin 2016 vid en presskonferens då även en särskild rapport med titeln ”Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2016 – Vad säger den officiella lönestatistiken?” publicerades.

Skriften Lön för mödan

Medlingsinstitutets skrift ”Lön för mödan” beskriver arbetsmarknaden och hur den fungerar. Skriften vänder sig i första hand till elever och lärare på gymnasiet, men kan förstås läsas av alla som vill lära sig mer om grunderna när det gäller bland annat löner, arbetsmarknadens organisationer och kollektivavtal. Under 2017 har skriften uppdaterats och ett nytryck beställts. ”Lön för mödan” har distribuerats i drygt 19 000 exemplar under året.

Rapporten Förekomsten av konflikter på arbetsmarknaden i situationer där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal

I september publicerades rapporten ”Förekomsten av konflikter på arbetsmarknaden i situationer där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal”. Rapporten är redovisning av uppdraget som Medlingsinstitutet fick genom ett regeringsbeslut daterat den 23 februari 2017 (se avsnitt 3.5).

3.4 Publiceringar på webbplatsen och övriga informationsinsatser**Publicering av konjunkturlönestatistik**

Enligt instruktionen ska Medlingsinstitutet upprätta en månatlig rapport om konjunkturlönestatistiken. Denna statistik har som huvudsyfte att månatligen belysa lönenivån och dess förändring över tid. Konjunkturlönestatistiken har publicerats på Medlingsinstitutets webbplats tio gånger under 2017.

Pressmeddelanden

En viktig informationskanal för att sprida kunskap om myndighetens verksamhet är pressmeddelanden. Medlingsinstitutet skickar ut pressmeddelanden bland annat till massmedier och fackförbundstidningar när medlare utses i tvister om tecknande av kollektivavtal på både central och lokal nivå. Därutöver informeras massmedia, fackförbundstidningar samt organisationerna på arbetsmarknaden med ett pressmeddelande bland annat när konjunkturlönestatistik publiceras på webbplatsen eller när nya publikationer presenteras. Alla pressmeddelanden publiceras även särskilt på webbplatsen.

Under 2017 har antalet pressmeddelanden varit sammanlagt 32.

Medlingsinstitutet medverkar i konferenser, seminarier och arbetsgrupper

Under 2017 har Medlingsinstitutet medverkat även i konferenser och seminarier i andras regi. Kunskapen om arbetsmarknaden i stort, avtalsförhandlingar och frågor kring löne- och arbetskostnadsstatistik är efterfrågad.

Medlingsinstitutet har under året fått besök av delegationer från andra länder som är intresserade av den svenska modellen och av Medlingsinstitutets sätt att arbeta. Under 2017 hade Medlingsinstitutet besökare från Island, Storbritannien, Turkiet, USA och Vitryssland.

De externa kontakterna är viktiga för Medlingsinstitutets verksamhet även när det gäller kvalitetssäkring och utveckling av den lönestatistik som Medlingsinstitutet är ansvarig myndighet för.

Medlingsinstitutet har kontinuerligt kontakt med huvudanvändarna av konjunktur-lönestatistiken: Riksbanken, Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet. Även vid andra tillfällen har intressenter och användare framfört synpunkter på statistiken, oftast genom direktkontakter med Medlingsinstitutet.

Medlingsinstitutet deltar även i olika officiella arbetsgrupper: expertgruppen för arbetsmarknadsstatistik (EFAM), Statistiska centralbyråns (SCB) användarråd för arbetsmarknadsstatistik samt SCB:s arbetsgrupp för uppgiftslämnarfrågor. Medlingsinstitutet ansvarar även för SALA (Samarbetsgruppen Avseende Löne- och Arbetskraftskostnadsstatistik). Under 2016–2018 ingår Medlingsinstitutet i Rådet för den officiella statistiken (ROS).

3.5 Avrapporterade uppdrag

Under 2017 gav regeringen Medlingsinstitutet i uppdrag (regeringsbeslut daterat den 23 februari 2017, A2017/00437/ARM) att kartlägga och analysera förekomsten av konflikter på den svenska arbetsmarknaden i situationer där en arbetstagarorganisation vidtar stridsåtgärder mot en arbetsgivare som är bunden av ett tillämpligt svenskt kollektivavtal med en annan arbetstagarorganisation.

Som redovisning av uppdraget lämnades i september 2017 en särskild rapport ”Förekomsten av konflikter på arbetsmarknaden i situationer där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal” till Arbetsmarknadsdepartementet.

I rapporten konstateras bland annat att den vanligaste orsaken till att kollektivavtalsbundna arbetsgivare drabbas av varsel om stridsåtgärder är missnöje med enskilda medlemmars villkor, oftast gäller missnöjet lön. Den näst vanligaste anledningen är missnöje med arbetsmiljöförhållanden eller organisatoriska frågor.

3.6 Medlingsinstitutets prestationer – Analys och information

I detta avsnitt redovisas Medlingsinstitutets prestationer under 2017 för verksamhetsområdet Analys och information.

Konferenser och seminarier som Medlingsinstitutet ordnar är en viktig mötesplats för alla parter på arbetsmarknaden och fungerar som ett forum för diskussion om aktuella frågor, bl.a. om lönebildning. Därför väljer myndigheten att redovisa dessa som prestationer (se **tabell 3.1**). Läs mer om konferenser och seminarier i avsnitt 3.2.

Under 2017 var antalet konferenser och seminarier sammanlagt tio (exklusive två presskonferenser som redovisas i tabell 3.2 med publikationer). Medlingsinstitutet ordnar konferenser och seminarier av olika storlek och format. Antal konferenser och seminarier, deltagare, innehåll och omfattning varierar från år till år och det kan vara svårt att göra jämförelser mellan åren.

Tabell 3.1 Konferenser/seminarier (exkl. presskonferenser) 2015–2017
Antal och kostnader (tkr)

År	Antal konferenser/ seminarier	Kostnader totalt (tkr)
2015	8	888
2016	13	929
2017	10	954

Anmärkning: Presskonferenser redovisas i tabell 3.2, då dessa i regel hör ihop med olika publikationer. I övrigt har Medlingsinstitutet inte ordnat presskonferenser.

Källa: Medlingsinstitutet (W3D3, Agresso)

Även olika *publikationer* är en viktig informationskanal där myndigheten har möjlighet att lyfta fram viktiga frågor och bidra till den samhällsekonomiska debatten om aktuella ämnen. Olika publikationer som Medlingsinstitutet har producerat redovisas som prestationer i **tabell 3.2**. Läs mer om publikationerna i avsnitt 3.3.

Tabell 3.2 Publikationer (inkl. presskonferenser) 2015–2017
Antal och kostnader (tkr)

År	Antal publikationer	Kostnader totalt (tkr)	Varav kostnad (tkr) för årsrapporten "Avtalsrörelsen och lönebildningen"
2015	5*	2 559	981
2016	3*	1 675	1 095
2017	4*	2 407	1 279

* Varav en publikation avser nytryck av tidigare publicerad skrift.

Källa: Medlingsinstitutet (Agresso)

Under 2017 producerades tre *nya* publikationer, den årliga rapporten om avtalsrörelsen och lönebildningen samt den årliga rapporten om löneskillnaden mellan kvinnor och män. Dessa rapporter presenterades vid presskonferens (i februari för årsrapporten om avtalsrörelsen och lönebildningen samt i juni för rapporten om löneskillnaden). Den tredje nya publikationen "Förekomsten av konflikter på arbetsmarknaden i situationer där arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal" lämnades till Arbetsmarknadsdepartementet i september som avrapportering av uppdraget som Medlingsinstitutet fick i februari 2017.

Intresset för skriften "Lön för mödan" har varit stort och därför uppdaterades och trycktes skriften om även under 2017.

Den innehållsmässiga omfattningen av årsrapporten varierar från år till år och även kostnaderna kan därför variera en del beroende på vilket år rapporten avser. Under 2017 publicerades rapport för det stora avtalsåret 2016. Kostnaden för rapporten är därför högre än de två tidigare åren som sammanfattar avtalsrörelser av mer begränsad omfattning.

3.7 Statistik över löneutvecklingen i Sverige

Den officiella lönestatistiken

Medlingsinstitutet är statistikansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken. Medlingsinstitutets ansvarsområde är den officiella statistiken över löner och arbetskraftskostnader. Statistik över utbetalda lönesummor ligger däremot utanför ansvarsområdet.

Den officiella lönestatistiken kan grovt delas in i tre delar: konjunkturlönestatistiken, som är månatlig, lönestrukturstatistiken, som är årlig, samt EU-statistik.

Ur Medlingsinstitutets regleringsbrev 2017:

Medlingsinstitutet ska

- redovisa löneutvecklingen på hela arbetsmarknaden mätt som procentuell förändring från föregående år.
- redovisa arbetskraftskostnaden per timme inom näringslivet, mätt som procentuell förändring från föregående år i förhållande till euroområdet och USA.

Löneutvecklingen 2017 ser ut att bli ungefär som 2016. Enligt det preliminära utfallet för månaderna januari t.o.m. november 2017 uppgick löneökningarna till i genomsnitt 2,4 procent för hela ekonomin, vilket kan jämföras med 2,4 procent helåret 2016. Motsvarande utfall för näringslivet var 2,3 procent 2017 respektive 2,1 procent 2016. Siffrorna för 2017 är dock fortfarande preliminära. Medlingsinstitutets beräkningar indikerar att statistiken kommer att revideras upp ytterligare något framöver till följd av retroaktiva löneutbetalningar. Det definitiva utfallet för hela ekonomin väntas bli 2,5 procent för månaderna januari t.o.m. november 2017 (se **tabell 3.3**).

Tabell 3.3 Löneutvecklingen för hela arbetsmarknaden 2008–2017
Procentuell förändring från föregående år

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
4,3	3,4	2,6	2,4	3,0	2,5	2,8	2,4	2,4	2,5

* Uppgifterna avser Medlingsinstitutets skattning av den definitiva löneutvecklingen jan–nov 2017.

Källa: Medlingsinstitutet

Det senaste decenniet har arbetskostnaderna¹ i Sverige ökat i genomsnitt 0,7 procentenheter snabbare per år än i euroområdet och USA (se **tabell 3.4**). För 2017 visar preliminära utfall att kostnadsutvecklingen dämpades i Sverige. Arbetskostnaderna ökade långsammare än i USA, men något snabbare än i euroområdet. De svenska arbetskostnaderna beräknas ha ökat med 1,9 procent, jämfört med 2,4 i USA och 1,6 procent i euroområdet. Att kostnadsökningen i Sverige dämpades kraftigt 2017 jämfört med året före förklaras huvudsakligen av att ungdomsrabatten på den lagstadgade arbetsgivaravgiften fasades ut under 2015 och 2016, något som tillfälligt höjde kostnadsutvecklingen dessa år.

¹ Arbetskostnad och arbetskraftskostnad används synonymt och Medlingsinstitutet har valt att hålla sig till en av formerna. Av praktiska skäl föll valet på den kortare formen eftersom begreppet ofta används i sammansatta ord.

Tabell 3.4 Arbetskostnadsutvecklingen per timme inom näringslivet 2008–2017
 Procentuell förändring från föregående år

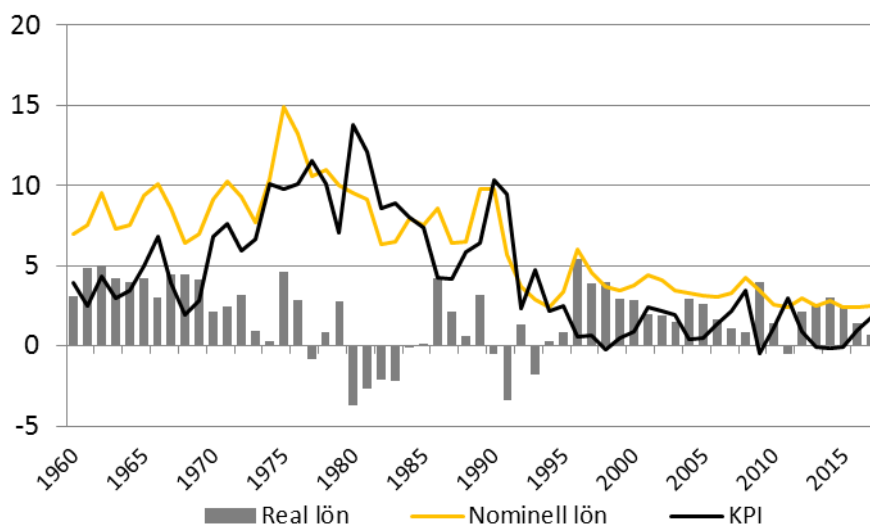
	Euroområdet	USA	Sverige
2008	3,5	2,9	2,4
2009	2,9	1,4	3,7
2010	1,6	1,9	2,0
2011	2,5	2,2	2,7
2012	2,7	1,9	4,0
2013	1,4	1,9	1,8
2014	1,4	2,1	2,7
2015	1,6	2,1	2,8
2016	1,4	2,1	3,8
2017*	1,6	2,4	1,9
Genomsnitt 2008–2017*	2,1	2,1	2,8

* Uppgifterna för 2017 avser utvecklingen 1–3 kv jämfört med samma period 2016. Uppgifterna i LCI revideras kontinuerligt vilket kan påverka tidsserien.

Källor: Eurostat, Labour Cost Index (LCI) och Bureau of Labour Statistics, USA

I **diagram 3.1** redovisas nominell och real löneutveckling för alla anställda i Sverige, samt prisutvecklingen enligt konsumentprisindex (KPI). Under perioden 1998 till 2017 har de nominella lönerna ökat med i genomsnitt 3,2 procent per år och KPI har ökat med 1,1 procent. Därmed har reallönerna stigit med 2,1 procent per år. Den starka utvecklingen innebär att reallönen var 50 procent högre 2017 jämfört med 1997.

Diagram 3.1 Nominell lön, reallön och KPI, procentuell förändring 1960–2017

Anmärkning: 2017 delvis prognos

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet

År 2017 bedöms lönerna ha ökat med cirka 2,5 procent i nominella termer och KPI ökade med 1,8 procent. Därmed ökade reallönen med 0,7 procent. Sedan 2015 har inflationen stigit och börjat närma sig Riksbankens mål på 2 procent. Stigande inflation har inneburit en viss dämpning av den reala lönetillväxten 2016 och 2017.

3.8 Kommentarer om analys- och informationsverksamheten under 2017

Att lönebildningen fungerar väl är av central betydelse för tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft i Sverige. Lönebildningen påverkar i stor utsträckning pris- och kostnadsutvecklingen och därmed sysselsättningen. I den proposition som föregick inrättandet av Medlingsinstitutet framgår vad som kännetecknar en väl fungerande lönebildning.

En väl fungerande lönebildning

- tar sin utgångspunkt i den internationellt konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll
- kombinerar ökad reallön med en hög sysselsättningsgrad
- medför få arbetsmarknadskonflikter
- möjliggör relativa löneförändringar
- bidrar till det svenska näringslivets internationella konkurrenskraft.

Lönebildningen påverkas av ett stort antal aktörer och av utvecklingen såväl på det nationella som på det internationella planet. Som Medlingsinstitutet framhållit i tidigare årsredovisningar är det inte möjligt att med någon större säkerhet bedöma vilken påverkan myndighetens åtgärder under ett visst år haft i jämförelse med yttre faktorerens påverkan under samma år.

Den påverkan Medlingsinstitutet haft på lönebildningen bör i första hand ses som det samlade resultatet av sju årens arbete för att verka för en väl fungerande lönebildning. Detta har skett bl.a. genom att tillvarata och vidmakthålla den samsyn som finns bland arbetsmarknadens parter om den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll.

Konferenser och seminarier erbjuder inte bara redovisning av rapporter och paneldebatter mellan företrädare för olika intressen. De skapar också en informell mötesplats för parterna. Att erbjuda tillfällen till sådana informella möten mellan parterna är en del av Medlingsinstitutets arbete för en väl fungerande lönebildning.

Utöver de olika aktiviteter som Medlingsinstitutet står värd för förs också en ständig dialog med parterna i mindre organiserad form och i mindre skala.

Under 2017 arrangerade Medlingsinstitutet 12 konferenser och seminarier av olika storlek och format (inkl. två presskonferenser). Intresset har varit fortsatt stort och sammantaget cirka 950 besökare har deltagit i dessa möten. Konferensen om årsrapporten i februari 2017 och konferensen om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen i oktober var de två största konferenserna i antal deltagare räknat.

Under 2017 har liksom tidigare år samråd om den officiella lönestatistiken ägt rum med användare av lönestatistik. Samråden är forum för diskussion och reflektion och därför viktiga i Medlingsinstitutets roll som ansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken.

Under Almedalsveckan i Visby ordnade Medlingsinstitutet för andra gången ett seminarium ”Fakta och funderingar om löneskillnaden mellan kvinnor och män”. Intresset för seminariet var stort och antalet deltagare ökade jämfört med året innan.

Antalet besökare på webbplatsen har ökat varje år sedan den nya webbplatsen lanserades år 2012. Eftersom Medlingsinstitutet bytt analysverktyg är en jämförelse med år 2016 inte möjlig att göra, men inget tyder på att trenden förändrats. Under 2017 gjordes cirka 135 000 besök på webbplatsen och antalet unika besökare var cirka 110 000. Störst intresse var det under år 2017, liksom tidigare år, för lönestatistik och för rapporten om löneskillnader mellan kvinnor och män. Många besökare har också intresserat sig för de sidor som beskriver de lagar som berör arbetsmarknaden.

Under 2016 inledde Medlingsinstitutet ett försök med en egen kanal på Youtube. På kanalen fanns vid utgången av 2017 tio inslag från Medlingsinstitutets konferenser och seminarier. Sammanlagt har dessa inslag drygt 600 visningar. Medlingsinstitutets bedömning är att Youtube-kanalen är ett värdefullt komplement till konferenserna och dessutom ett sätt att dokumentera den delen av myndighetens verksamhet.

Bland annat mot denna bakgrund bedömer Medlingsinstitutet att den verksamhet och de insatser som gjorts under året utgjort ett väsentligt bidrag till utfallet.

4. Kompetensutveckling

Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag

- ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket (dvs. uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut).
- i redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Medlingsinstitutet är en myndighet med nio anställda. Förutom den ordinarie personalstyrkan har myndigheten för medlingsverksamheten på lokal nivå förordnat fyra medlare. För tvister på central nivå förordnar Medlingsinstitutet medlare särskilt för varje uppdrag. Ett trettiotal personer står till Medlingsinstitutets förfogande för sådana uppdrag.

4.1 Analys av kompetensbehovet

Medlingsinstitutets bedömningar av kompetensförsörjningsbehoven inför 2017 visade att myndigheten behöver rekrytera en statistiker som bland annat ska medverka vid analys, produktion och publicering av den officiella lönestatistiken. En målsättning även under 2017 var att ge medarbetarna möjlighet att utvecklas inom sina sak- och expertområden.

4.2 Åtgärder för att säkerställa rätt kompetens och uppföljning av myndighetens mål för 2017

Under första halvåret 2017 rekryterades en tillsvidareanställd statistiker som tillträdde tjänsten i augusti.

En fortsatt prioriterad åtgärd år 2017 har varit att ge medarbetarna möjlighet till kompetensutveckling. Som gemensamma kurser för hela personalen ordnades i januari en kurs i presentationsteknik och i juni en kurs i Office-paketet. Även arbetet med den interna informationen samt att ge utrymme för ett utökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medarbetarna har prioriterats under året. Medarbetarna har också deltagit i externa konferenser, seminarier, kurser och nätverk inom sina respektive sak- och expertområden.

Utöver myndighetens chef, som utses av regeringen, var åtta personer tillsvidareanställda, två kvinnor och sex män i december 2017.

Åldersfördelningen bland den fasta personalen (inkl. myndighetens chef) är spridd mellan 38 år och 63 år (december 2017). Medelåldern för denna personalgrupp är 50,7 år (jfr 2016 51,3 år och 2015 50,3 år).

Under 2017 har sammanlagt 17 personer haft uppdrag som särskilda medlare. Medlingsinstitutet har förordnat 11 män och 6 kvinnor som medlare i totalt 16 tvister på central nivå. Under året har en ny medlare haft uppdrag. **Tabell 4.1** visar hur medlingsuppdragen fördelats mellan kvinnor och män under åren 2009–2017.

Tabell 4.1 Medlingsuppdragen på central nivå 2009–2017

	Antal tvister där medlare förordnats	Antal män som medlat	Antal kvinnor som medlat *	Antal tvister där kvinnor förordnats som medlare
2009	6	9	3	4
2010	27	24	8	17
2011	10	10	5	6
2012	23	21	7	13
2013	25	18	5	12
2014	6	10	2	2
2015	2	3	1	2
2016	27	17	8	17
2017	16	11	6	9

* Under perioden 2010–2014 är två av de fyra mest anlitade medlarna kvinnor.

Källa: Medlingsinstitutet (W3D3)

4.3 Bedömning

Medlingsinstitutet gör utifrån verksamhetens samlade resultat bedömningen att de genomförda kompetensförsörjningsåtgärderna har bidragit till att myndigheten haft den kompetens och bemanning som behövts för att kunna åstadkomma efterfrågat resultat.

Bland annat rekrytering av en ny medarbetare har ökat myndighetens kompetens inom utrednings- och analysarbete, särskilt vid analys och produktion av den officiella lönestatistiken.

4.4 Mål för kompetensförsörjningen 2018–2019

Medlingsinstitutet ska fortsätta verka för en långsiktig och god personalförsörjning. Målsättningen är även i fortsättningen att myndigheten behåller och utvecklar en bred och aktuell kompetens inom verksamheten. Medlingsinstitutet kommer att arbeta för att anpassa de olika utbildningsinsatserna till den enskilde medarbetarens behov och förutsättningar.

En viktig åtgärd är också att satsa på att kunskaper och erfarenheter delas mellan medarbetarna. Också deltagande i externa konferenser, kurser och nätverk inom de olika sak- och expertområdena kommer även under de kommande åren att vara en prioriterad åtgärd.

Arbetet med att ytterligare förbättra presentationerna och pedagogiken i den utåtriktade informationen kommer att fortsätta under 2018–2019. Bland annat planeras en utbildning för hela personalen om hur man skriver bättre och tydligare texter. Det kommer också att finnas möjlighet till vidareutbildning i olika dataprogram som används på myndigheten.

5. Verksamhetens kostnader och intäkter 2015–2017

Tabell 5.1 Verksamhetens kostnader 2015–2017 (tkr)

År	Verksamhet		Summa (tkr)
	Medling (tkr)	Analys/information (tkr)	
2015	5 463	44 203	49 666
2016	8 880	43 353	52 233
2017	7 457	45 805	53 262

Källa: Medlingsinstitutet (Agresso)

Tabell 5.2 Verksamhetens intäkter 2015–2017 (tkr)

År		Verksamhet		
		Medling (tkr)	Analys/information (tkr)	Summa (tkr)
2015	Intäkter av anslag	5 463	44 199	49 662
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	0	0	0
	Finansiella intäkter	0	4	4
2016	Intäkter av anslag	8 875	43 332	52 207
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	4	20	24
	Finansiella intäkter	0	2	2
2017	Intäkter av anslag	7 451	45 767	53 218
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	0	0	0
	Finansiella intäkter	6	39	45

Källa: Medlingsinstitutet (Agresso)

Finansiella dokument

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		53 218	52 207
Intäkter av avgifter och andra ersättningar		0	24
Finansiella intäkter	1	45	2
Summa		53 262	52 233
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	2	-13 974	-15 055
Kostnader för lokaler		-1 065	-1 065
Övriga driftkostnader	3	-37 926	-35 786
Finansiella kostnader	4	-61	-80
Avskrivningar och nedskrivningar		-236	-246
Summa		-53 262	-52 233
Verksamhetsutfall		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	5	52	118
Summa		52	118
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	6	512	432
Summa		512	432
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	7	202	125
Summa		202	125
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	8	571	425
Summa		571	425
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	9	-6 989	-13 753
Summa		-6 989	-13 753
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		8 709	15 571
Summa		8 709	15 571
SUMMA TILLGÅNGAR		3 057	2 917
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	10	0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	11	253	233
Summa		253	233
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	12	564	550
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	13	522	426
Leverantörsskulder		535	189
Övriga kortfristiga skulder	14	265	207
Summa		1 885	1 371
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	15	919	1 313
Summa		919	1 313
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		3 057	2 917

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Uo 14 2:4 Ramanslag Medlingsinstitutet ap.1 Förvaltningskostnader (ram)	16	7 592	58 463	-5 848	60 207	-53 218	6 989
Summa		7 592	58 463	-5 848	60 207	-53 218	6 989

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Medlingsinstitutets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Medlingsinstitutet brytdagen den 5 januari.

Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Dataprogram och licenser Inredningsinventarier Maskiner och tekniska anläggningar Övriga kontorsmaskiner

Bärbara datorer kostnadsförs direkt.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Insynsrådets ledamöter/andra styrelseuppdrag

	Ersättning
<p>Cecilia Hermansson Rådsordförande, Industrins Ekonomiska Råd Rådsledamot, Finanspolitiska Rådet Styrelseledamot, HUI Research Styrelseledamot, Folksam Liv Styrelseledamot, Creades Styrelseordförande, Cecilia Hermansson Konsult AB</p>	2 (tkr)
<p>Jonas Malmberg Styrelseordförande, ELM English Language Materials AB Styrelseledamot, Malmberg & Blom AB</p>	4 (tkr)
<p>Erland Olauson Styrelseledamot, Startkraft AB Kommunstyrelseordförande, Valdemarsviks kommun Styrelseordförande, Centrumhuset AB Styrelseordförande, Valdemarsvik Etablering AB I beloppet ingår även arvode från medlingsuppdrag under 2017.</p>	82 (tkr)
<p>Gunilla Runnquist Inga andra uppdrag I beloppet ingår även arvode från medlingsuppdrag under 2017.</p>	184 (tkr)

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
<p>Generaldirektör Carina Gunnarsson Inga andra uppdrag</p>	1 419 (tkr)

Anställdas sjukfrånvaro

Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte eftersom medeltalet av antalet anställda vid myndigheten de två senaste räkenskapsåren inte har överstigit tio personer.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

	2017	2016
Not 1 Finansiella intäkter		
Ränta på återbetalning/indragning av anslag	42	0
Ränta på lån i Riksgälden	3	2
Summa	45	2

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.

Summan skiljer sig mot 2016 års siffra då en återbetalning av förvaltningsanslaget 2015 skedde den 14 februari 2017.

Not 2 Kostnader för personal

Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	8 638	10 028
<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	2 362	3 348
Sociala avgifter	4 950	4 805
Övriga kostnader för personal	388	223
Summa	13 974	15 055

Lönekostnader har minskat år 2017. Detta beror främst på att under 2017 års avtalsrörelse blev kostnaden för medlararvoden lägre jämfört med 2016.

Not 3 Övriga driftkostnader

Köp av tjänster från SCB	28 689	26 884
Övriga konsulttjänster	6 415	5 354
Övrigt	2 822	3 548
Summa	37 926	35 786

Kostnader för köpta tjänster från SCB har ökat år 2017. Detta beror främst på att kostnaden för undersökningen Labour Cost Survey som genomförs vart fjärde år belastar år 2017.

Not 4 Finansiella kostnader

Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	61	80
Summa	61	80

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 5 Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	1 221	1 165
Årets anskaffningar	0	57
Summa anskaffningsvärde	1 221	1 222
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 103	-958
Årets avskrivningar	-66	-147
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 169	-1 105
Utgående bokfört värde	52	118

Justering av ingående anskaffningsvärde år 2017 har skett med 1 tkr samt

Ingående ackumulerade avskrivningar med 2 tkr.

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 6 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	1 151	1 087
Årets anskaffningar	251	318
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-32	-254
Summa anskaffningsvärde	1 370	1 151
Ingående ackumulerade avskrivningar	-720	-875
Årets avskrivningar	-171	-99
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	32	254
Summa ackumulerade avskrivningar	-859	-720
Utgående bokfört värde	512	432
Not 7 Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	202	125
Summa	202	125
Not 8 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	240	236
Övriga förutbetalda kostnader	331	189
Summa	571	425
Not 9 Avräkning med statsverket		
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-13 753	-7 838
Redovisat mot anslag	53 218	52 207
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-58 463	-58 122
Återbetalning av anslagsmedel	6 162	0
Indragning av anslagsmedel	5 848	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-6 989	-13 753
Summa Avräkning med statsverket	-6 989	-13 753
En inbetalning till Statens centralkonto har skett den 14 februari 2017. Denna inbetalning avsåg indragning av förvaltningsanslaget 2015.		
Not 10 Myndighetskapital		
Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		
Not 11 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	233	215
Årets förändring	20	19
Utgående balans	253	233

Medlingsinstitutet avser inte att utnyttja detta under 2018.

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 12 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	550	421
Under året nyupptagna lån	251	375
Årets amorteringar	-236	-246
Utgående balans	564	550
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	1 500	1 500
Not 13 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
Arbetsgivaravgifter	210	163
Leverantörsskulder andra myndigheter	312	264
Summa	522	426
Not 14 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	263	207
Övrigt	1	0
Summa	265	207
Not 15 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	694	716
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	48	407
Övriga upplupna kostnader	176	190
Summa	919	1 313

Anslagsredovisning**Not 16 Uo 14 2:4****Medlingsinstitutet Ramanslag
ap.1 Förvaltningskostnader**

Enligt regleringsbrevet disponerar Medlingsinstitutet en anslagskredit på 1 754 tkr.

Medlingsinstitutet får disponera 1 744 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 58 122 tkr enligt regleringsbrevet.

Anslaget är räntebärande.

En inbetalning till Statens centralkonto har skett den 14 februari 2017.
Denna inbetalning avsåg indragning av förvaltningsanslaget 2015.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utnyttjad	564	550	421	701	991
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	5 979	5 979	5 587	6 000	6 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter*	42	0	3	42	82
Räntekostnader	61	80	28	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	400	4 200
Avgiftsintäkter	0	0	0	944	3 366
Övriga avgiftsintäkter	0	24	0	0	22
Anslagskredit					
Beviljad	1 754	1 744	1 736	1 675	1 720
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	6 989	7 592	7 838	10 010	4 232
Bemyndiganden					
	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	8	8	8	9	8
Medelantalet anställda (st)**	8	8	8	9	9
Driftkostnad per årsarbetskraft***					
	6 621	6 488	6 165	5 350	7 240
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* Ränteintäkterna avser ränta på återbetalning/indragning av anslagsmedel.

** I beräkningen av medelantalet anställda 2017 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

*** Driftkostnad per årsarbetskraft påverkas kraftigt av posten övriga driftkostnader i resultaträkningen där köpta tjänster från Statistiska centralbyrån (SCB) ingår.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2018

Carina Gunnarsson
Generaldirektör

Sändlista

Handlingarna lämnas elektroniskt som en pdf-fil till:

Arbetsmarknadsdepartementet:

arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Ekonomistyrningsverket: registrator@esv.se

Finansdepartementet: finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Riksdagens utredningstjänst: petita@riksdagen.se

Riksrevisionen: arsredovisning@riksrevisionen.se

Statskontoret: registrator@statskontoret.se